

(המשך מעמוד 30)

פתוח ביתה לפני כל ישראלי המבקש לקיים דרשית. היא גנבה את ההצגה.

3 במכה אחת

כד הבעיות לגבי הופעת הפלסטינים היו נמנעות מראש, אילו נערכה בכל וועדה במקום אחר. מדוע נערכה בכלל בוועדה?

התשובה נעוצה, לדעתך, בריבוי מטרות הכנס. לא היה זה כנס אחד, אלא שלושה כנסים שונים, שחברו יחד. לכן אחד מן השלושה היה מתאים במקום אחר.

אילו נועד להיות רק מיפגש ישראלי-פלסטיני, היה הרבה יותר קל לערוך אותו בווינה, ברומא או בפאריס. שם יכלו סרטאוי וחבריו להופיע בלי כל בעיה, ובמילא היו באים גם כל המומחים הערי ביים האחרים.

אולם לכנס היה גם יעד שני: מיפגש בין מחנה-השלום הישראלי והדות אמרי-קה. משום כך היה צריך להיערך בארצות-הברית. המקום הטבעי הוא ניו-יורק, אך יתכן שחששו שמא בעיר זו, מרכז המימ-סד היהודי, היה הלחץ של המימסד על המשתתפים גדול מדי.

אלא שהיה לכנס זה יעד שלישי: הפי-גנה של מחנה-השלום הישראלי והיהודי-אמריקאי כלפי המימסד המדיני האמרי-קאי. הפגנה כזאת יכלה להעריך רק בבירת

ארצות-הברית. **כאיון מורה הושגו היעדים האלה? והיפך, כאיון מורה הפי-רע כל אחד מהם להשגת שני האחרים?**

הנוכחות הפלסטינית היתה מינימלית, בעיקר בגלל המקום. אך היא הספיקה בהחלט, לכל מי שרצה לשמוע את הקול

מבין שלושת הזכובים, זה היה הזכוב החשוב ביותר.

בגלל ריבוי זה של מטרות, לא היו שני מושבים של הוועדה שדמו זה לזה. לכל מושב היה אופי משלו.

במעמד הפתיחה היה מיפגש ישראלי-פלסטיני, כאשר רבים מבין 50 הישראלים שבאו לכנס ראו בפעם הראשונה בחייהם איש אש"ף, ברמות הישאם שראבי, המשיע את הטיועון הפלסטיני העדכני.

את הממד האמריקאי הוסיף למושב זה השגריר הרמן אילטס, מומחה אמריקאי מעשי לענייני המרחב, שקבע כי תוכנית האוטונומיה של מנחם בגין עלולה להתיזיר למרחב את שיטת המילת * המחקר פה העות'מנית. (הקדים אילטס, בצטטו נור אס אמריקאי ידוע: "אין נאום צריך להיות ניצחי כדי להיות בן-אלמות.")

יו"ר המושב, הלורד קאראדון, הזכיר שלושה רגעים גדולים בחייו: את שאון ההמון הערבי המשולח שפרץ ממימסד אלאקצה ב-1929 כדי לעשות שפטים ביהודים (קאראדון היה אז פקיד צעיר בממ-שלת המנדט); את האצבע הסובייטית שהתרוממה במועצת-הביטחון ב-1967 כדי שהצבעה בעד החלטה 242 תהיה פה אחד (קאראדון ניסח את ההחלטה, כראש הממשלה הבריטית); ואת הרממה שהש-תרה בחוצות ישראל, כאשר נחת אגור אל-סאדאת ב-1977 בלור.

הרמז: דרוש רגע גדול נור קה, כאשר ישראל והפלסטינים יתפייסו.

המושב שלמחרת היום היה שייך לרמונה טוויל ולמתי פלד. הלוחמת מרמ-אללה והאלוף-בימלואים ממוצא-עילית יכ-לו להשיג ביניהם הסכם בנקל, ופה פלד אף התחלפו תפקידיהם. למשל: כאשר פלד קרא קטעים מן העיתונות הערבית, ש-העידו כי אכן אש"ף נתן אור ירוק להפי-עה בוועידה. לעומת זאת נתגלה הפער

רוחות רפאים?

כך נצטיירו הפלסטינים בעיני הציבור הישראלי, שקרא בעיתונים שהם לא היו בוועידה. אחד מהם: הפרופסור הפלסטיני סמיר ענבתווי, נשיא האוניברסיטה של כוויית, שמילא תפקיד בולט בכנס. לידו, מימין: ואליד צאקד מכפר טייבה, חבר הנהלת שלי, האחרים בתמונה הם אמריקאים.

הפלסטיני האותנטי ולהתמודד עם הטי-עון הפלסטיני. איני יכול לחוש אלא בון לכל אותם "יונים" שקוננו על איה-הופעת הפלסטינים. אילו באה למקום מישלחת רמת-דרג של אש"ף, כפי שהופיעה ברר-מא, היו "היונים" האלה בורחות מבעד לחלון, כל עוד נפשמ בס, ורוכס לא היו מופיעים מלכתחילה.

המיפגש עם אנשי הממשלה האמריקאית היה מוגבל, ממשלת קארטר משותקת כעת. אחרי שנסתבר לה, לפתעתה, כי טדי קונדי מתייצב בבחירות, אין הממשלה עוסקת אלא במילחמה על חייה. אין היא מתפקדת עוד כממשלה של מדינה, אלא רק כקב"צה פוליטית הנאבקת על השילטון.

משום-כך אין הממשלה האמריקאית מעזה לעסוק במחנה-השלום הישראלי או ב-אש"ף — דבר שהוא מסוכן גם בימים כתיקונם. די היה ברמז דק מטעם השגריריות הישראלית בוועידה, כדי למי-נוע כל מגע רציני. **והראייה: ככל עיתוני ארצות-הברית לא הופיעה אף מילה אחת על מהדך הכנס.**

החלק המעניין ביותר של הכנס היה, לדעתי, המיפגש עם יהודי ארצות-הברית. בפעם הראשונה ראו יהודים אמריקאיים נציגות חזקה של מחנה-השלום הישראלי, על גווניו השונים, ושמעו את קולו. כארי-בע מאות אמריקאים מכל רחבי המדינה, ברובם יהודים, שמעו מה כפינו — ואני מקווה שנוע זרע שינבט ברבות הימים בקהילות רבות.

אך ברגע שהיה צורך לדבר לעניין, לפני קהל ביקורתי שכלל אמריקאים ופלסטי-נים, היה ברור לחלוטין כי רק לשלי יש

מילת — שיבוש תורכי של מילה ערבית — היתה עדה דתית בממלכה ה-עתימנית, שהיתה לה הזכות לנהל את ענייניה הפנימיים, וביכללם שיפוט פנימי בענייני אישות. היהודים היו אז מילת כזאת.

עמדות ברורות, ושרק עמדות אלה יכולות לשמש בסיס להידברות עם הפלסטינים.

חייל על החיל

שונה לגמרי היתה האווירה אחרי הצהריים באותו יום, במושב שהוקדש למעורבות של יהדות ארצות-הברית ב-שלום במרחב.

במפתיע התדהמו הרחוקות. היתה התפוצצות של רגשות, שהפכה לי-קאתארזיס.

על הבמה ישבו נציגי האגף המתון של המימסד היהודי האמריקאי — הרב ארי-תור הרצברג והפרופסור אירווינג הו-נחשבים כליברלים שוחרי-שלום. **נדהמנו להיווכח כי הקצה הי-שמאלי של הר המימסד היהודי הזה מקביל ערך לימין של מופגזת-העבודה ומפ"ם.**

הדוברים מתחו ביקורת קטלנית עליו, הסתייגו באופן קיצוני מכל מגע עם אש"ף ונראה כי בעיניהם כל הגעיה היא להת-ליף את בגין בשמעון פרס. את הלי-ברליות שלהם הם הפגינו על-ידי התקפות על גוש-אמונים.

ערב קודם לכן נשא לובה אליאב נאום מרשים, בארוחת-הערב החגיגית שנערכה במיסגרת הכנס. אך הפעם התעלה על עצמו, בקומו להשיב להרצברג ולעמי-תיו, השמיע לובה "אני מאמין" נרגש, בהשוותו את תפקידו לזה של חייל הרץ קדימה הנשכב על חוטי-החיל של עמדת האויב, כדי לאפשר להבריו לדרוך עליו ולהסתער.

כשסיים לובה את דבריו, אירע משהו בלתי-צפוי: מאות הנוכחים, רובם יהודים אמריקאיים, קפצו על רגליהם וערכו לו הפגנה של מחוי-אות-כפייס בעמידה.

המנהיגים על הבמה הסמיקו. הם קמו והשיבו בנאומים חקפניים. עליתי על הבמה והשבתי בחריפות רבה עוד יותר. האשמתיו את הליברלים היהודיים בארצות-הברית בבגידה פחדנית במחנה-השלום הישראלי.

הישיבה נפתחה בסערה של רגשות. היה ברור כי מאת היהודי דים באולם הם לצידנו, וכי באותו מושב של אחרי-הצהריים נזרע הי-רע לתנועת-שלום חדשה בקרב יהודי ארצות-הברית.

איכשהו טיירה הסערה את האווירה. למחרת היום, בשיחות פרטיות, שנערכו כולן ביוזמת האמריקאים, היתה הידברות הרבה יותר שקטה ועניינית על עמדות הצדדים.

העמקה של הידברות

בסופו של דבר, מה הושג? האם היתה הוועידה כדאית?

לא היתה פריצת-דרך. די חסרה הדרמה של ועידת-רומא. אך היתה שורה של הישגים במישורים הי-שונים.

● בשביל האנשים בעלי-הרצון-הטוב שבאו מישראל (ואני מקווה שזה כולל את אנשי "שלום עכשיו") היה זה שיעור מאלף ראשון על בעיות ההידברות ועל מרכבות הבעייה. הם שמעו לראשונה קול פלסטיני אותנטי, מחוץ לשטחים המותרים. הם ראו לראשונה את האינטליגנ-ציה הפלסטינית המרשימה של הפורה.

● בשבילנו, הוותיקים בשטח זה, היתה זאת העמקה של ההידברות. שמחתו להכיר את שראבי, והתרשמתי ממנו. היה זה עידי-כון של רשמים ועמדות.

● הממשלה האמריקאית, שבלי ספק עקבה אחרי הוועידה בשקט, ראתה לרא-שונה את מחנה-השלום, המוחרם על-ידיה. במערכת היחסים בין מחנה-השלום הישראלי ויהדות ארצות-הברית, נקשרו קשרים חדשים. עשרות קבוצות של שור-היי-שלום בקהילות השונות יגשו עתה לעבודה בתיקוה חדשה. יתכן שיצמח שר-תף חדש למחנה-השלום הישראלי, ויתכן כי גם המימסד היהודי יצטרף לקחת ב-חשבון גורם חדש זה.

כפי שאמר הרב יואכים פרינק, מאחרוני האישים הקשישים הגרזי דים של העולם היהודי: "אני פעיל ביהדות ארצות-הברית מזה 43 שנים, והכנס הזה הוא הריץ המררי-ני הראשון שנערך אי-פעם ביהדות האמריקאית."

היה זה פרינץ שאמר קודם לכן מעל הבמה: "אנו חשים בלבנו אכזבה עמוקה מישראל."

במדינה

(המשך מעמוד 35)

איש לא ידע אם הדברים משפיעים. קול ההגיון מצוה לאנשי גוש-אמונים להסתלק מרצון תמורת התחליות חד-שות במקומות אחרים, שהרי ממשלת-הי-מערכ בוודאי תהיה פחות נוחה להם מאשר ממשלת בגין, הדוגלת לפחות עקרונית בהתחליות-רבתי.

אולם אנשי אלון-מורה אינם אנשי-הגיון, והם גם אינם סרים למרות גוש-אמונים. אנשי-הגוש עצמם מפולגים בין מקורבי חרות המפד"ל, הרוצים בקיום הממשלה, ובין אנשי החתייה, הרוצים בהפלתה. ולפי הרכליות, גם בקרב החתייה יש הבדל בין יובל נאמן וחנן פורת, הנמצאים מחוץ לכנסת הרוצים להיכנס אליה בבחירות, ובין משה שמיר וגואלה כהן, הנמצאים בפנים ושאינן להם עניין בבחירות מוק-דמות, מכיוון שלא הם יופיעו בראש ה-רשימה.

הרבה אלונים-מורה. בקרב המוסדות הביטחוניים חדרה ההכרה שצריכים להת-כונן לכל — וכי יתכן מאד שייקראו לעימות.

והי חזות קשה. ההערכה המוסמכת היא, שהגוש יכול לגייס 50 אלף איש להפגנה חד-פעמית, ו-5000 לכוונת-כוח ממושך. צה"ל יכול לכתר כוח כזה ולנתק אותו מאספקת מים ומוון. אך אנשי גוש-אמונים הם אמנים בהפעלת גשים וילדים, והם עלולים להביא מאות מהם למקום, כדי להכריח את בגין להחיר את מעבר הכי והאוכל. קשה להאמין כי בגין, שנכנע לנשות בית-הדסה בחברון, יגלה אומץ-לב רב יותר כלפי המורדים ליד שכם.

"יש לנו תוכנית!" הבטיח אחד מראשי מערכת-הביטחון. אולם גם הוא לא היה משוכנע שמשלת-בגין תעמוד בלחץ של עימות אמיתי, כשיהיה צורך להפעיל גרז-דים של צה"ל נגד המתחללים.

האפשרות האחרונה: נפילת הממשלה על מיזבח ההתחליות. כעונש מתאים למי שהבטיח, עם כניסתו לשילטון: "עוד יהיו הרבה אלונים-מורה!"

מחזה חדש בבורג-תיאטר

הכל תלוי בטיב השינוי — ובגלל החרוז הוא זכה בכון

"צריכים לבדוק את הנוסח האנגלי", אמר אחד מחבריו של יוסף בורג במפד"ל. "בוודאי אמר מה שאמר מפני שזה התחרז יפה."

כוונתו היתה לדברים שאמר שר הפנים, המיטרה והאוטונומיה בלונדון. בתשובה לשאלת עיתונאי במסיבת-עיתונאים. אחרי שבורג הסביר מדוע אין ממשלת ישראל מוכנה לדבר עם אש"ף (האמנה הפלסטי-נית, הטרור וכד') הוצגה לו השאלה ההג-יונית, שכל עיתונאי ומדינאי בעולם שואל כל ישראלי: אם יפסיק אש"ף את הטרור ויודיע שהוא מוכן להכיר בישראל, האם או תדבר ישראל עם האירגון?

בורג הוא אדם פיקה. והוא הבין כי פשוט אי-אפשר להשיב את התשובה הרש-מית של ממשלת-ישראל: שגם אז לא תדבר ישראל עם אש"ף. על כן השיב את התשובה המתבקשת מאלה: "שינוי גורר אחריו שינוי", ואם אש"ף יכיר ב-ישראל ויפסיק במשך שנתיים-שלוש את הטרור, תשקול ממשלת-ישראל מחדש את גישתה.

ההוקיע ולרוץ. כאשר חזר בורג לארץ, המתינה לו מיקלחת קרה. חבריו בממשלה התנפלו עליו על פי התור, בזה אחר זה, ורצו מייד להדליף לעיתו-נים את הנוסח המדויק של דבריה-ההוקעה.

בראש רץ ובלוון המר, חברו של בורג במפד"ל, המתכוון לחסלו בהקדם. מנחם בגין סיכם את הדיון וחזר על הנוסח המקובל: אש"ף הוא גוף נאצי-ערבי, ולעולם לא נדבר עימו.

עוד לפני שיצא בורג מן הישיבה, ידעו כל העיתונאים כי השר הבכיר, האחראי ברגע זה על מיגור השוב של יחסי-החוק, "ננזף".

הגישה פגעה באנזור אל-סאדאת יותר מאשר בבורג עצמו. כי כלי-התיקשורת המצריים עטו על הכרות-בורג כעורבים רעבים. הם השתמשו בה כדי להוכיח לעולם הערבי, כי תודות לבורג, לא חל שינוי בעמדת ישראל.

החלטה של ממשלת-ישראל בראש כל העיתונים מצריים, כראייה ניצחת את עיני הערבים, וכי בעמדת ישראל.